

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie**

Lublin, dnia 23 grudnia 2009 r.

**Pan
Jacek Przegaliński
Powiatowy Lekarz Weterynarii
w Lublinie**

LLU-410-34-03/2009
P/09/110

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie skontrolowała w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Lublinie, zwanym dalej PIW, realizację w latach 2008-2009 (do 30.09) programu zwalczania choroby Aujeszkyego u świń, zwanego dalej Programem.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 1 grudnia 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację programu zwalczania choroby Aujeszkyego u świń na terenie powiatu lubelskiego, pomimo stwierdzenia nieprawidłowości, niemających jednak zasadniczego znaczenia dla skontrolowanej działalności. Stwierdzone nieprawidłowości polegały na:

- nieprowadzeniu przez Powiatowego Lekarza Weterynarii (PLW) rejestru podmiotów nadzorowanych w części dotyczącej producentów trzody chlewnej,
- zaniechaniu wydania 69,7% decyzji administracyjnych określających status epizootyczny zbadanych stad świń w odniesieniu do choroby Aujeszkyego oraz opóźnieniach w ich wydawaniu,
- przypadkach przemieszczania świń bez wymaganych świadectw zdrowia.

NIK stwierdziła, że Powiatowy Lekarz Weterynarii (PLW) nie prowadził rejestru podmiotów nadzorowanych w odniesieniu do gospodarstw utrzymujących trzodę chlewną, wymaganego art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych² (uozz). Rozpoczynając 26 czerwca 2008 r. realizację Programu PLW przyjął, że pierwszym etapem badań objęte zostaną 3.663 stada świń. Liczba ta wynikała z informacji otrzymanej 19.11.2007 r. z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR), opartej o dane zawarte w Systemie Rejestracji i Identyfikacji Zwierząt (SIRZ)³. Według kolejnych informacji ARiMR liczba stad świń na terenie powiatu lubelskiego wynosiła 4.179 na dzień 1 stycznia 2008 r. i 7.079 na 2 grudnia 2008 r. Dane te nie odzwierciedlały jednak stanu faktycznego. W ramach pierwszego próbkobrania, do dnia 30.09.2009 r. lekarze weterynarii dotarli do 6.115 stad zarejestrowanych w SIRZ stwierdzając, że w 1.546 z nich nie były utrzymywane świny (stada puste). Ponadto stwierdzili utrzymywanie świń w 94 stadach, które nie były zarejestrowane w SIRZ (nieujęte w bazie danych ARiMR). Świny w tych stadach PLW objął badaniami w kierunku choroby Aujeszkyego, a stadom nadał numery zastępcze.

Ustalone w oparciu o informacje ARiMR i zebrane w toku pierwszego próbkobrania dane o siedzibach stad świń PIW ewidencjonował w programie komputerowym „vetLINK”, opracowanym w związku z realizacją programu zwalczania choroby Aujeszkyego u świń. Ewidencja ta nie spełniała jednak wymogów rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną. Brak było w niej informacji o dacie wpisu i dacie wykreślenia z rejestru, wymaganych art. 11 ust. 2 pkt 5 uozz. Ewidencja ta nie odzwierciedlała też wszystkich siedzib stad świń. W toku prowadzonych badań w kierunku choroby Aujeszkyego urzędowi lekarze weterynarii pouczali posiadaczy świń o wynikającym z art. 5 ust. 1 pkt 2 uozz obowiązku pisemnego zgłoszenia stad świń do rejestru działalności nadzorowanej.

W ocenie NIK, konsekwencją niekompletności rejestru podmiotów nadzorowanych był brak rozeznania przez Inspektorat rzeczywistej liczby stad świń na obszarze powiatu lubelskiego, niezbędnego dla rzetelnego planowania i obiektywnej oceny stopnia realizacji Programu.

NIK ocenia pozytywnie sposób zorganizowania i nadzorowania przez PLW badań stad świń w kierunku choroby Aujeszkyego.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.,

² Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342.

³ Dz. U. z 2008 r. Nr 204, poz. 1281.

Do realizacji Programu na terenie powiatu lubelskiego PIW przystąpił 26 czerwca 2008 r., tj. w dwa miesiące po wejściu w życie (18 kwietnia 2008 r.) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 marca 2008 r. w sprawie wprowadzenia programu zwalczania choroby Aujeszkiego u świń⁴. Stosownie do wymogów art. 16 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej⁵, PLW decyzjami administracyjnymi wyznaczył osoby niebędące pracownikami Inspekcji Weterynaryjnej (19 lekarzy i 3 studentów weterynarii) do bezpośredniej realizacji zadań przewidzianych w Programie. Osoby te spełniały wymagania określone w § 2 pkt 1 i 5 oraz § 3 ust. 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 22 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu czynności wykonywanych przez osoby niebędące pracownikami Inspekcji Weterynaryjnej oraz kwalifikacji tych osób⁶.

PLW sprawował skuteczny nadzór nad realizacją przez osoby wyznaczone powierzonych im czynności, w tym ilością i jakością pobieranych próbek krwi. Analiza przedłożonych przez te osoby rachunków za jeden miesiąc wykazała, że za wykonane czynności wypłacono im wynagrodzenia ustalone zgodnie z zawartymi umowami, według stawek określonych w obowiązujących przepisach⁷. W jednym przypadku PLW stwierdził nierzetelną pracę wyznaczonego lekarza weterynarii. Rozwiązał z nim umowę na wykonywanie czynności związanych z realizacją Programu i skierował zawiadomienie do prokuratury.

Analiza sprawozdań miesięcznych przekazanych przez PLW do Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii w Lublinie z realizacji Programu za wrzesień 2008 r. oraz za styczeń i sierpień 2009 r. wykazała, że zostały one złożone terminowo i przedstawiały rzetelne dane o stanie i wynikach zrealizowanych badań stad świń.

NIK pozytywnie z nieprawidłowościami ocenia stan realizacji Programu na terenie powiatu lubelskiego i dotychczasowe jego efekty.

Do 30 września 2009 r. pierwszy etap badań przeprowadzono w 4.610 stadach świń, co stanowiło 125,8% ich liczby przewidzianej do zbadania przy rozpoczęciu realizacji Programu (3.663) i 65,1% liczby wykazywanej w sprawozdawczości od czerwca 2009 r.

⁴ Dz. U. z 2008 r. Nr 64, poz. 397 ze zm.

⁵ Dz. U. z 2007 r. Nr 121, poz. 842 ze zm.

⁶ Dz. U. Nr 89, poz. 860 ze zm.

⁷ tj. w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 sierpnia 2004 r. w sprawie warunków wynagradzania za wykonywanie czynności przez lekarzy weterynarii i inne osoby wyznaczone przez powiatowego lekarza weterynarii (Dz. U. Nr 178, poz. 1837 ze zm.) oraz w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy (Dz. U. Nr 27, poz. 271 ze zm.).

według danych SIRZ na dzień 2 grudnia 2008 r. (7.079). Drugim próbkobraniami objęto 3.835, a trzecim 714 stad świń. Badania ujawniły dwa stada zakażone wirusem choroby Aujeszkyego, jedno w pierwszym próbkobranii (0,02% zbadanych) i jedno w drugim badaniu (0,03% zbadanych). Ogniska tej choroby odnotowane zostały w odpowiednich księgach związanych z rejestracją i zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt. Likwidację choroby w stadach zakażonych prowadzono metodą odroczonego uboju zwierząt.

Analiza przemieszczeń zwierząt z 5 dobranych celowo stad świń o statusie wolnym od choroby Aujeszkyego wykazała, że stosownie do wymogów Programu, w ramach nadzoru PLW nad przemieszczaniem zwierząt, przestrzegano zasady kierowania świń do stad o statusach równorzędnych lub niższych do tych, z których pochodziły. W przypadku importu świń (z Danii i Holandii) sprowadzane zwierzęta spełniały kryteria zawarte w art. 3 i 4 decyzji Komisji 2008/185/WE z 21 lutego 2008 r.⁸ Przemieszczenia zwierząt do rzeźni ze stad zakażonych odbywały się pod nadzorem PLW, stosownie do wymogów Programu.

Wystawiane świadectwa zdrowia dla świń były zgodne z wzorami zawartymi w instrukcjach Głównego Lekarza Weterynarii: nr GIWz.400/AD-1/08 z dnia 24.06.2008 r. oraz nr GIWz.400/AD-1a/09 z dnia 13.07.2009 r. w sprawie wystawiania świadectw zdrowia dla świń w obrocie krajowym. Stwierdzono jednak, że nie wszystkie partie świń kierowanych do innych stad lub do uboju PLW zaopatrzył w świadectwa zdrowia, co było niezgodne z wymogiem pkt. 3.6. Programu. Świadectw nie wystawiono na przemieszczenia zarejestrowane w SIRZ w dniach: 16 i 23.06.2009 r. (ze stad: 032961671 – do uboju, 038060211 – do innego stada), 1.07.2009 r. (ze stada 042629616 – do innego stada), oraz 8 i 9.09.2009 r. (ze stad: 038060211 - do innego stada, 032961671 - do uboju).

Niezgodne z Programem (m.in. z pkt. 3.1.1., 3.1.2. i 3.2.) i nierzetelne było zaniechanie przez PLW wydawania po każdym etapie badań decyzji administracyjnych określających status epizootyczny stad świń odnośnie choroby Aujeszkyego. Do 30 września 2009 r. przeprowadzonych zostało łącznie 9.159 badań stad świń (4.610 w I etapie, 3.835 w II i 714 w III). Decyzje określające status stad PLW wydał tylko w odniesieniu do 2.773, tj. 30,3% objętych badaniami. W pozostałych przypadkach wynikające z danego etapu badań statusy stad znajdowały odzwierciedlenie tylko w programie „vetLINK”.

Ponadto ww. decyzje, z wyjątkiem dwóch dotyczących stad zakażonych, PLW wydawał ze znaczną zwłoką w stosunku do terminów, w jakich otrzymywał z Zakładu Higieny Weterynaryjnej (ZHW) wyniki badań próbek krwi. Kontrola próby 104 decyzji w tym

zakresie wykazała, że 26 z nich (25% badanych) zostało wydanych po upływie 52-90 dni, 69 (66,3%) po 91-180 dniach, a 9 (8,6%) po 211-230 dniach od otrzymania wyników badań. Opóźnienia w tym zakresie kierujący działem zwalczania chorób zakaźnych zwierząt tłumaczył nawałem prac związanych z dużą liczbą stad objętych badaniami i wielowątkowością Programu.

Na sfinansowanie kosztów realizacji Programu do 30 września 2009 r. PIW wydatkował łącznie 349,9 tys. zł, z czego 73% (255,3 tys. zł) przeznaczono na wynagrodzenia dla osób wyznaczonych do badania stad, z uwzględnieniem zwrotu kosztów dojazdu oraz kosztów wizytowania i dojazdów do 1.546 siedzib stad, w których nie pobrano prób z powodu wcześniejszej likwidacji produkcji (10,4 tys. zł). Na odszkodowania za zwierzęta padłe w wyniku realizacji Programu (39 szt.) i poddane ubojowi z nakazu PLW (14 szt.) wydatkowano 27,5 tys. zł, z tego 19,9 tys. zł wypłacono do 30.09.2009 r.

Kontrola 6 wypłaconych odszkodowań na kwotę 5.597,54 zł wykazała, że zostały one ustalone zgodnie z przepisami art. 49 uozz.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Utworzenie i bieżące prowadzenie rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną w zakresie trzody chlewnej.
2. Niezwłoczne wydawanie decyzji określających statusy wszystkich zbadanych stad świń i po każdym etapie badań.
3. Przestrzeganie obowiązku zaopatrywania wszystkich przesyłek świń w świadectwa zdrowia.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie, do Dyrektora Delegatury NIK w Lublinie, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

⁸ Dz. U. UE L.2008.59 z 4 marca 2008 r., str. 19

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.